

Minimální preventivní program

Základní školy Černošice, p.o.

pro školní rok 2021/2022

1. Charakteristika školy:

Základní škola Černošice, příspěvková organizace, je úplnou základní školou s 1. až 9. ročníkem.

Černošice jsou město ve Středočeském kraji, okres Praha-západ. Leží při jihozápadním okraji Prahy asi 18 km jihozápadně od centra Prahy, 5 km od Zbraslavi, na levém břehu Berounky. Díky dobrému spojení na Prahu a romantické přírodě na hranici chráněné krajinné oblasti Český kras jsou již od 20. let 20. století oblíbeným sídelním místem. Obec má silný residenční, rekreační a sportovní potenciál. Počet obyvatel k 1. 1. 2021 je 7 382 (údaj ČSÚ).

Základní škola Černošice je velká škola příměstského typu. Má bohatou historii a patří ke školám s nejvyšším počtem žáků v okrese Praha – západ. V současnosti ji tvoří 3 budovy v ulici Pod Školou a jedno detašované pracoviště v ulici Komenského. Škola má k dispozici Sportovní halu Věry Čáslavské, venkovní atletický ovál a venkovní otevřené divadlo.

V posledních letech prochází škola náročnými stavebními úpravami, které však výrazně zkvalitní její fungování. V letošním školním jsou nově zrekonstruované dvě kmenové třídy v budově B a chystá se rekonstrukce dalších učeben. Stále je také v řešení pozemek, kde by měla být možnost vyučovat pěstitelské práce.

Škola ve školním roce 2021/2022 vzdělává 940 žáků, z toho 912 fyzicky přítomných, průměrná naplněnost běžných tříd je 23 žáků. V každém ročníku vyučujeme ve třech až pěti paralelních třídách. Školu navštěvují nejen děti z Černošic, ale i z okolních obcí, např. Vonoklas, Všenor, Řevnice.

1.1 Vybavení školy:

Škola je materiálně i technicky velmi dobře vybavena. Disponuje odbornými učebnami (fyzika, chemie, přírodopis), dále má k dispozici učebnu hudební výchovy, výtvarný ateliér, novou jazykovou učebnu, cvičnou kuchyňku, knihovnu se studovnou vybavenou počítači, počítačovou učebnu. Škola má jednu tělocvičnu, jedno venkovní hřiště a využívá prostory sportovní haly a atletického oválu.

Škola je dobře vybavena učebními pomůckami a učebnicemi, při výuce různých předmětů je využíván výukový software na tabletech pro 1. stupeň. Pro další studium a práci žáků i pedagogů je k dispozici dobře vybavená školní knihovna. Učebnice, literatura, učební pomůcky a výukový software jsou průběžně doplňovány o nové exempláře. Na odborné učebny navazují kabinety a bohaté sbírky učebních pomůcek.

Jednou z priorit školy ve výuce i v běžném provozu je využití informačních a komunikačních technologií. Z toho pak vychází i vybavenost školy touto technikou. Pro výuku nejen informatiky, ale i dalších předmětů je k dispozici učebna výpočetní techniky, součástí knihovny je studovna vybavená počítači. Počítačem je vybavena také každá učebna. Učitelé mají k dispozici počítače ve sborovnách a kabinetech. Všechny školní počítače jsou připojeny k internetu. Učebny jsou vybavené projektory a interaktivní technikou.

Zajišťujeme maximální bezpečnost a ochranu zdraví žáků a učitelů, a dále zajišťujeme režim školy s ohledem na psychické a fyzické zdraví žáků i zaměstnanců školy. Pro dodržování pitného režimu dětí a pracovníků školy slouží nápojový automat, děti i vyučující mají možnost objednání zdravé svačinky (Pořouchlá sváča). V knihovně pak slouží k relaxaci a vzdělávání tzv. "čítárna", moderní prostory vybavené PC technikou využitelné také pro výuku. Pro jednání s návštěvami a odpočinek pedagogů slouží relaxační místnost. Samozřejmostí je kvalitní sociální zázemí školy (WC, sprchy). V budovách Pod Školou je v provozu nový centrální vchod do školy s vrátnicí a novými prostorami centrálních šaten, které jsou vybavené uzamykatelnými skříňkami pro všechny žáky.

1.2 Rizikové faktory školy:

Mezi rizikové faktory naší školy patří především problémové chování v kolektivu některých tříd, chování vykazující známky šikany, poškozování a ničení školního majetku. Roste počet případů sebepoškození a psychické nepohody některých žáků. Zvláště zvýšenou pozornost budou vyžadovat třídy s nově přichozími žáky, zde bude důležitý monitoring ze strany třídních učitelů a spolupráce všech pedagogů při zachycování varovných signálů. Dále pak konzultace s výchovným poradcem či ŠMP při výskytu projevů rizikového chování. Rizikovými místy ve škole pro výskyt nežádoucího chování jsou především o přestávkách toalety nebo učebny. Dále je nutné sledovat absenci u některých vytypovaných žáků vyšších ročníků a předcházet tak záškoláctví. Rizikovou oblastí je též kyberšikana, především zveřejňování a šíření nevhodných fotografií žáků.

1.3 Preventivní tým školy:

Ředitelka školy: Mgr. Ludmila Zhouřová

Zástupce ředitele školy pro 1. stupeň: Mgr. Jana Sticzayová

Zástupce ředitele pro 2. stupeň pro pedagogickou činnost: Mgr. Jana Venclíčková

Zástupce ředitele školy pro 2. stupeň pro IT a sport: Mgr. Martin Vodička

Výchovný poradce pro žáky se SPUCH: Mgr. Jiřina Tafatová

Výchovný poradce pro kariérové poradenství: Mgr. Romana Tymlová

Školní psycholog: Mgr. PhDr. Alena Obeidová

Školní metodik prevence: Mgr. Jana Venclíčková

Speciální pedagog: Mgr. Eva Zárubová, PaedDr. Jaroslava Weiserová, Mgr. Iveta Radová

Metodik prevence komunikuje a spolupracuje s třídními učiteli, vedením školy, výchovným poradcem a školním psychologem, OSPODem a SVP v Dobřichovicích. Podílí se na řešení a minimalizaci rizikového chování ve škole. Pomáhá učitelům v řešení problémových situací týkajících se nevhodného chování žáků během vyučování, individuálně komunikuje s problémovými žáky, účastní se rozhovoru s rodiči problémových žáků a výchovných komisí. Dále koordinuje další vzdělávání pedagogů v oblasti prevence rizikového chování.

Metodik prevence byl představen učitelskému kolektivu na začátku roku, rodiče najdou kontakt na webových stránkách školy. Metodik prevence sídlí v budově B, v kabinetě B05k. Žáci se na školního metodika prevence mohou obrátit o přestávkách nebo mohou po předchozí dohodě využít konzultační hodiny metodika prevence, případně využít schránku důvěry, která je umístěna vedle nástěnky ŠMP u kabinetu B05k.

2. Škola dodržuje tyto principy strategie primární prevence:

Principy vychází z Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí i mládeže na období 2013 – 2018 a jsou v souladu s Plánem primární prevence rizikového chování dětí a mládeže ve Středočeském kraji na léta 2016 - 2018 (dostupný na www.kr-stredocesky.cz/web/skolstvi/prevence).

1. komplexní řešení problematiky primární prevence (dále jen PP) rizikového chování, začlenění PP do ŠVP, preventivní programy
2. kontinuita působení a systematickosti plánování – preventivní působení musí být dlouhodobé a systematické
3. uplatňování ověřených dat a hodnocení efektivity – Minimální preventivní program
4. racionální financování a garance kvality služeb – granty MÚ Černošice
5. správné směřování a adekvátnost informací, musí odpovídat věku
6. včasný začátek preventivních aktivit
7. pozitivní orientace PP a vliv na změnu chování daného jedince
8. koordinace PP – se školním psychologem, s pedagogicko-psychologickou poradnou, s centry výchovné péče, s OSPOD, Policií ČR a především s rodiči

2.1 Začlenění primární prevence do ŠVP:

- Výchova k etickým a právním normám (v rámci prvouky, vlastivědy, výchovy ke zdraví a občanství - VOZ, informatiky, exkurzí, bloků OSV,...)
- Výchova ke zdravému životnímu stylu (v rámci prvouky, přírodovědy, přírodopisu, VOZ, informatiky, tělesné výchovy a všech aktivit souvisejících s průřezovými tématy OSV a EVVO atd.)
- Rozvoj sociálních dovedností (social-skills) a dovedností sebeovlivnění (self-management) napříč všemi předměty v každé věkové kategorii, učít žáky

sebehodnocení i v oblasti chování, na začátku každého školního roku jsou programy všech tříd zaměřené na osobnostní a sociální výchovu (OSV)

- Projektové dny, budování pocitu sounáležitosti

2.2 Primární prevence u dětí a mládeže je zaměřena především na tyto formy rizikového chování:

1. agrese, násilí a šikanování,
2. záškoláctví,
3. kriminalita, delikvence, vandalismus aj. formy násilného chování,
4. rizikové sporty a rizikové chování v dopravě,
5. xenofobie, rasismus, intolerance a antisemitismus, extremismus
6. užívání návykových látek (vč. alkoholu a kouření), anabolik, medikamentů a dalších látek

7. poruchy příjmu potravy
8. sebepoškozování
9. netolismus (virtuální drogy) a patologického hráčství (gambling), kyberšikana
10. divácké násilí
11. komerční sexuální zneužívání dětí, sexuální rizikové chování, rizika HIV, AIDS, prostituce, obchod s lidmi
12. týraní a zneužívání dětí, syndrom CAN, domácí násilí
13. negativní působení sekt a sociálně patologická náboženská hnutí
14. příslušnost k subkulturám.

V případě výskytu některé z těchto forem RCH je doporučený postup řešení situace uveden v **Krizovém plánu školy** (příloha tohoto MPP).

3. Vnitřní informační zdroje školy:

Ve škole v budově B vedle kabinetu metodika prevence B05k je nástěnka metodika prevence, kde žáci najdou kontakty na krizové linky, na metodika prevence a na webové stránky NNTB, kde mohou žáci anonymně nahlásit své problémy.

Z videotéky využíváme některé materiály s protidrogovou problematikou – zejména v předmětu výchova k občanství a zdraví, v biologii využíváme pro prevenci videa vlivu kouření na dýchací soustavu a působení dalších psychotropních a omamných látek na organismus. U mladších ročníků v přírodovědě využíváme jednotlivých dílů z cyklu „Byl jednou jeden život“, zaměřeného na stavbu lidského těla, ale i péči o něj, prevenci úrazů a nemocí. K tomuto účelu je ve třídách nižších ročníků nainstalován také interaktivní výukový program „lidské tělo“. Metodik prevence shromažďuje potřebné metodické materiály i letáky pro zájemce z řad žáků i učitelů, poskytuje materiály vyučujícím předmětu VOZ a třídním učitelům pro přípravu třídnických hodin. Metodika vedení třídnických hodin, preventivní program školy, Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování i další potřebné dokumenty jsou k dispozici všem pedagogům na serveru školy.

Škola je odběratelem časopisu Prevence, který vychází 1x za měsíc, časopisu Školní

poradenství v praxi a Třídní učitel a vedení třídy. Všechny výtisky jsou k dispozici všem členům pedagogického sboru u metodika prevence.

Na internetových stránkách školy www.zscernosice.cz jsou v sekci PRO RODIČE – PRIMÁRNÍ PREVENCE všechny důležité dokumenty školy:

- Metodické doporučení – úvodní část
- MŠMT přílohy
- Národní strategie primární prevence a rizikového chování dětí
- Prevence šikanování – informace pro rodiče
- Desatero bezpečného internetu s odkazem na film „Seznam se bezpečně“
- Preventivní program školy 2018 – 2019

Najdou zde také odkaz na stránky Záchraného kruhu a další rady, např. jak rozpoznat varovné signály šikanování u dětí atd.

Veškeré aktuální informace o připravovaných aktivitách školy budou k dispozici na www.zscernosice.cz. Naleznete zde také články, případně fotografie a zhodnocení akcí, které již proběhly.

Dále jsou na webových stránkách uvedena jména všech učitelů naší školy, jejich funkce a emailové adresy. S metodikem prevence mohou žáci i rodiče komunikovat přímo přes email, telefonicky nebo přes třídního učitele.

Pro školní rok 2018/2019 jsou na stránkách školy uvedeny všechny důležité kontakty, jména vyučujících, dále termíny třídních schůzek a pedagogických rad, zápis do 1. ročníku atd. Postupně jsou doplňovány informace o akcích školy. Rodiče se zde mohou dozvědět také potřebné informace týkající se koncepce vzdělávání v naší škole, celoškolských projektů, mezinárodních aktivit školy nebo rozšířené výuky cizích jazyků.

4. Vnější informační zdroje:

Aktuální informace o primární prevenci získáváme z webových stránek MŠMT, sledujeme aktualizace Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních. Dokumenty týkající se prevence stejně jako školní a výchovný řád jsou v souladu s nově aktualizovaným Metodickým pokynem ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (2016) – ke stažení na <http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/msmt-rozsirilo-opatreni-k-reseni-sikany-a-kybersikany> .

Sledujeme také stránky Středočeského kraje www.kr-stredocesky.cz/web/skolstvi/prevence

Dále využíváme informací na www.odrogach.cz , www.drogy-info.cz , www.adiktologie.cz, www.prevence-info.cz, www.prevence-praha.cz, www.saferinternet.cz, www.sancedetem.cz, www.dite-krize.cz a dalších webových stránek odborných zařízení v regionu.

Metodickou pomoc škole poskytují:

- Oblastní metodik prevence při PPP Beroun (Králov Dvůr) Mgr. Kateřina Dobrinič (tel. 311 513 000, 739 065 482, dobrinic@pppsk.cz)
- Krajský školní koordinátor prevence Bc. Martina Šebková (sebkova@kr-s.cz) a PhDr. Jaroslava Štětinová (stetinova@pppsk.cz)
- Preventivní pracovníci neziskových organizací v regionu (ACET, Odyssea, Magdalena, MP Education,..)
- Internetové poradenství pro ŠMP a pedagogy
- Linka 116 000 – poradenství pro školní metodiky prevence

Sít' organizací a odborných zařízení, s nimiž škola spolupracuje:

- na naší škole využíváme služeb **školního psychologa** (Mgr. PhDr. Alena Obeidová), ke které se mohou rodiče se svým dítětem objednat, aniž by museli jezdit do Prahy, nebo psycholožka přijde do tříd a řeší problémy třídního kolektivu, náznaky šikany...
- **PPP Středočeského kraje** (pracoviště Králov Dvůr, Plzeňská 90, 267 01 Králov Dvůr, tel.: 311637119, mob.: 731417213, **e-mail:** kraluvdvur@pppsk.cz, **provozní doba:** Po-Pá: 7.00-15.30 hod.)
- **OSPOD Černošice** (sídlo: Podskalská 1290/19,120 00 Praha 2)
oddělení sociálně-právní ochrany dětí: Bc. Lucie Václavíková DiS., tel.: 221 982 166
lucie.vaclavikova@mestocernosice.cz
oddělení sociální prevence: Mgr. Michaela Hlinková DiS., tel.: 221 982 209
michaela.hlinkova@mestocernosice.cz
kurátorka pro děti a mládež
- **Pediatric Černošice:**
MUDr. Radana Pokorná, tel. 251 640 349
MUDr. Iva Strnadelová , tel. 251 643 227
- **Pediatric Řevnice a Všenory:** MUDr. Jan Karas, Řevnice tel.: 257 720 143, Všenory tel.: 257 711 380)
- **Policie ČR, OOP Řevnice**, Nádražní č. 213, 252 30 Řevnice, tel.: 974 882 740
mob.: 602 750 902
- **Městská policie Černošice**, Školní 1151, 252 28 Černošice, tel.: 251 642 153
mob.: 724 060 620
- **DD Lety**, Pražská 151, 252 29 Lety, tel: 257 891 050, mob.:775 583
117 <http://www.ddlety.cz/>
- **Středisko výchovné péče Dobřichovice**, Pražská 151, 252 29 Dobřichovice tel.: 257 710 049, 257 711 387

- **Speciální pedagogické centrum Zlíchov**, Na Zlíchově 19, 152 00 Praha 5
KANCELÁŘ - INFORMACE & OBJEDNÁNÍ NA VYŠETŘENÍ:
226 519 669, 602 271 166 u pí. Hrušková
email: spenspuch@volny.cz
vedoucí Pedagogicko-psychologické poradny (PPP), speciální pedagog,
psycholog:
PhDr. et Mgr. Zdena Michalová, Ph.D., tel.: 736 673 575
- **Dětské krizové centrum (DKC)**, V Zápolí 1250/21, 141 00 Praha 4 –
Michle, tel.: 241 480 511, 241 483 853, mobil: 777 664 672
 - e-mail: dkc@ditekrize.cz
- Další organizace zabývající se PP v regionu (seznam s kontakty dostupný
na www.kr-stredocesky.cz/web/skolstvi/prevence)

Vzdělávací programy pro ŠMP a ostatní pedagogické pracovníky:

- využíváme nabídek programů NNO v regionu
- dle aktuální nabídky a možností školy také další školení a vzdělávací akce VISK
- účast ŠMP při oblastních setkáních školních metodiků prevence
- účast ŠMP na celostátní konferenci STOP ŠIKANĚ (březen 2017)
- vzdělávání pedagogů v oblasti první pomoci – zdravotnický kurz vedený odborníky proběhl na začátku školního roku 2016/2017

5. Cíle minimálního preventivního programu:

Škola se zaměřuje na výchovu ke zdravému životnímu stylu, snaží se zvýšit odolnost žáků vůči všem formám rizikového chování, snížit rizika vlivů, které narušují zdravý osobní a sociální vývoj mládeže.

Dlouhodobým cílem je rozvíjet u žáků:

1. psychosociální dovednosti (soběstačnost, důstojnost, autonomii, seberealizaci, sociální a kulturní integraci, tvořivost, schopnost vnímat vlastní city),
2. pocit sounáležitosti (žák se má vnímat jako součást, cítit se ve škole bezpečně),
3. adaptabilitu (účastní se sportovních, kulturních a rekreačních aktivit, dokáže žít s jinými lidmi, plánuje si volbu profese, řeší s odvahou své problémy, je schopný dělat samostatná rozhodnutí)

Krátkodobé cíle:

1. omezit ničení majetku školy
2. zaměřit se na chování žáků o přestávkách – fyzické kontakty a jiné nevhodné projevy k ostatním spolužákům, vulgární projevy
3. omezit u žáků používání mobilních telefonů ve škole, úplný zákaz je ve školním řádu od 1. 2. 2017
4. u žáků 1. stupně zamezit počínajícím projevům nevhodného chování, témata primární

- prevence zařazovat průběžně jako součást výuky
5. zaměřit se na patologické vztahy v kolektivech tříd, fyzické násilí, psychické nátlaky (zvláště ve třídách, kde se nežádoucí vztahy a napětí mezi spolužáky vyskytly již v předešlém školním roce a s třídami pracovala školní psycholožka na posilování třídního klimatu, s jednou třídou pracují pracovníci SVP v Dobřichovicích)
 6. důsledně sledovat žáky ohrožené záškoláctvím, situaci řešit s rodiči, při rozsáhlejším záškoláctví s OSPODem
 7. pro žáky 5. - 9. tříd zajistit preventivní programy zaměřené na konkrétní formy rizikového chování (kouření, alkoholismus, jiné návykové látky, závislostní chování - netolismus, šikana, kyberšikana a počítačová kriminalita, vztahy ve vrstevnické skupině, bezpečné sexuální chování – prevence AIDS, HIV)

5.1 Cílové skupiny preventivního programu:

a) žáci naší školy

U žáků 1. – 5. ročníku se především zaměřujeme na:

- společné stanovení a zažití pravidel harmonického soužití mezi žáky a učiteli
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“

U žáků druhého stupně základní školy se zaměřujeme na:

- vytváření a prohlubování vztahu důvěry mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem
- stanovení a dodržování pravidel soužití třídní komunity
- formování skupiny, která se stane pro žáky bezpečným místem, která jim pomůže vyhnout se rizikovému společensky nežádoucímu chování – šikanování, užívání alkoholu a drog, vzniku různých typů závislostí, nebezpečné komunikaci na internetu apod.
- trénink obrany před manipulací, s uměním říci „ne“
- zvládání náročných fyzických a duševních situací
- umění vyrovnat se s neúspěchem

b) pedagogičtí pracovníci a naše škola jako celek

Škola podporuje soustavné vzdělávání svých pracovníků - probíhá průběžné školení pedagogů (BOZP a PO, kurzy první pomoci, kurzy metod RWCT, činnostní učení na 1. i 2. stupni, seminář „odměny a tresty ve škole“, „právo ve školních institucích“, „agresivita u žáků základních škol“, „šikana ve škole“ atd.).

Škola podporuje týmovou spolupráci pedagogických pracovníků, spolupráci s externisty i interními odborníky.

Škola a její pedagogičtí pracovníci vynakládají všechny své síly na ochranu dětí před zanedbáváním výchovy a nedůslednou ochranou dětí před škodlivými vlivy.

Škola se snaží vytvářet pozitivní atmosféru a atmosféru důvěry mezi žáky, pedagogy i rodiči.

Škola umožňuje důvěryhodné a dostupné poradenství.

c) specifické cílové skupiny

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy metodicky zajišťuje a koordinuje specifickou primární prevenci na meziresortní úrovni. To se na naší škole odráží v tom, že odborně vyškolení interní pracovníci si jsou vědomi nutnosti dalšího sebevzdělávání a spolupráce s řadou složek, např. s pedagogicko-psychologickou poradnou, krajskými školními koordinátory prevence, s externími odborníky, s rodinami dětí, s orgány sociálně právní ochrany dětí, s Dětským domovem v Letech, odkud přijímáme a integrujeme děti do speciálních i běžných tříd, dále spolupracujeme se zdravotními zařízeními, s poradenskými institucemi, s místní policií, s městským úřadem, s úřadem práce apod.

d) rodiče žáků školy

Do systému informování jsou zapojeni všichni rodiče. Zvláštní pozornost je věnována skupinám rodičů tříd, kde se vyskytly negativní jevy jako šikana nebo výskyt jiných forem rizikového chování. Individuální pozornost je pak věnována rodičům žáků, u kterých byl zjištěn výskyt návykových látek, konzumace alkoholu a kouření, rodičům žáků – agresorů v případech šikany.

- děti i rodiče jsou seznámeni s telefonním číslem výchovného poradce a školního metodika prevence a mají možnost kdykoliv si s nimi domluvit schůzku
- poskytujeme rodičům kontakt na Středisko výchovné péče na Klíčově nebo Středisko výchovné péče v Dobřichovicích a další instituce a odborníky v případě výskytu nežádoucích jevů chování u jejich dítěte
- informujeme rodiče o realizaci programu na třídních schůzkách, webových stránkách školy, zprávou v elektronické žákovské knížce apod.
- zajistíme rodičům přístup k základním informačním materiálům, popř. odborné literatuře
- snažíme se, aby se rodiče spolupodíleli na nejrůznějších společných aktivitách pro děti (výlety, besedy o povolání našich rodičů na 1. stupni, ...)
- den otevřených dveří – informujeme rodiče o dění v naší škole, žáci představují své projekty apod.
- zabezpečení výuky žáků se sociálním znevýhodněním, škola hledá finanční pomoc pro sociálně slabé rodiny, funguje projekt Obědy pro děti, jehož koordinátorkou je Mgr. Alena Filípková.

Akce pro žáky i širší rodičovskou veřejnost, které podporují spolupráci rodiny a školy:

- Černošický běh
- Mikulášské a vánoční trhy
- Karneval s vyhlášením Skokana roku
- školní akademie

6. Zásady primární prevence na naší škole:

Na škole jsou vytipováni žáci patřící do rizikových skupin. S těmito žáky se dále individuálně pracuje. Této individuální péče se zpravidla účastní psycholog, třídní učitel, výchovný poradce, školní metodik prevence, vedení školy a v neposlední řadě se spolupracuje i s rodiči. Výše jmenovaní jsou přítomni také při řešení menších či větších přestupků. Včasné jsou informováni, případně přizváni, i rodiče. V případě závažnějšího sociálně patologického jevu, který již svým řešením nespadá do kompetence školy, oznamujeme situaci příslušnému oddělení obecního či okresního úřadu a policii. Dojde-li k vyšetřování či řešení nějakého problému na škole, je o tomto vedena přehledná dokumentace školním metodikem prevence

Do oblasti preventivního působení pedagogických pracovníků naší školy patří také výkon pedagogického dozoru (přestávky, školní jídelna, školní a mimoškolní akce).

Naše škola je i jinak otevřená práci s dětmi, které vyžadují individuální přístup. Jedná se většinou o děti s poruchami učení a děti se slabším sociálním zázemím. Tyto děti pravidelně pracují se speciálním pedagogem. Ve škole pracuje v tomto školním roce osm asistentů pedagoga.

7. Způsoby realizace cílů MPP:

7. 1. Základní kompetence prevence v rámci podpory zdraví a zdravého životního stylu:

- *zvyšování sociální kompetence* – rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání
- *posilování komunikačních dovedností* – zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku
- *vytváření pozitivního sociálního klimatu* – pocitu důvěry, bez nadměrného tlaku na výkon, zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty
- *formování postojů ke společensky akceptovaným hodnotám* – pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot, humanistické postoje apod.

7.2. Klíčové vyučovací oblasti:

- *oblast přírodovědná*
(např. biologie člověka, fyziologie, biologické účinky drog, chemické aspekty drog atd.)
- *oblast zdravého životního stylu*
(např. výchova ke zdraví, osobní a duševní hygieně, podmínky správné výživy, volný čas apod.)
- *oblast společenskovední*
(proces socializace jedince, užší a širší společenské prostředí, jedinec ve vzájemné interakci se sociálním prostředím, prevence netolismu, kyberšikany, bezpečné chování na internetu apod.)
- *oblast rodinné a občanské výchovy*
(postavení rodiny ve společnosti, vedení domácnosti, správná výživa, zdravý vývoj a příprava na život, formy komunikace, zvyšování sociální kompetence dětí a mládeže, subjekty participující v oblasti prevence drog atd.), prevence sexuálního zneužívání dětí a mladistvých, HIV/AIDS, prevence prostituce a obchodu s lidmi.
- *oblast sociálně právní*
(právní aspekty drog, práva dítěte, význam a cíle reklamy, počítačová kriminalita apod.)
- *oblast sociální patologie*
(postoj společnosti ke zneužívání drog, delikventní chování, kriminalita, xenofobie, šikanování, rasismus, homofobie apod.)

Preventivní témata jsou nejčastěji frekventována v následujících předmětech:

Výchova k občanství a ke zdraví
Prvouka, přírodověda, přírodopis, chemie
Český jazyk, vlastivěda

Informatika
Výtvarná výchova a výtvarné soutěže
Tělesná výchova

7.3. Školní a mimoškolní aktivity

7.3.1 Volnočasové aktivity:

široká nabídka zájmových kroužků (aktuálně na webových stránkách školy www.zscernosice.cz)

7.3.2. Aktivity školy:

- akce pro děti – Den dětí, vítání prvňáčků, rozloučení s devátáky atd.
- akce pro rodiče – školní akademie, Den otevřených dveří
- školní exkurze – vlastivědné, přírodovědné, kulturní a historické
- školení žáků na téma – chování člověka za mimořádných událostí

- sportovní turnaje za okres Praha-západ
- návštěva Úřadu práce v Praze
- návštěvy divadelních představení, koncertů, výstav
- plavání a bruslení na 1. stupni
- lyžařský výcvik pro žáky 7. tříd
- vánoční trhy
- sběr papíru a víček od PET lahví
- třídění odpadů v budově školy
- kulturně vzdělávací zájezd do Anglie, výměnný pobyt v Německu
- tradiční akce Černošický běh, které se účastní děti od 3 let až dospělí do 75 let
- Klub mladého čtenáře
- Měsíc knihy – čtenářská soutěž, Noc s Andersenem

8. Školní program proti šikanování

Program má být nejúčinnějším způsobem, jak ochránit děti před šikanou. Účinná snaha minimalizovat šikanu na škole vyžaduje, abychom vytvořili dobré sociální klima čili kamarádské bezpečné vztahy a vybudovali speciální program proti šikanování.

8.1 Minimální požadavky na školu:

- ředitelka školy se orientuje v metodice, organizaci a právní problematice šikanování
- škola má vyškoleného alespoň jednoho odborníka pro řešení problematiky šikany
- škola spolupracuje s PPP, SVP a dalšími organizacemi a institucemi při řešení pokročilých a neobvyklých šikan, které sama nezvládne
- škola aktivně spolupracuje s rodiči na ochraně dětí proti šikaně
- škola má ve školním řádu zakomponován kategorický zákaz šikanování, zákaz používání informačních a komunikačních technologií během vyučování a o přestávkách
- ředitelka školy zajistí dohled pedagogických pracovníků nad žáky před vyučováním,

během vyučování, o přestávkách

- škola má program dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, zejména pracovníka pro primární prevenci
- všichni pedagogové spolupracují jak s metodičkou prevence školy a s výchovnými poradkyněmi, tak s vedením školy

8.2 Základní body specifické primární prevence šikanování:

- všichni pedagogové odborně pracují na předcházení konkrétního problému (školního šikanování)
- respektují přitom věk dětí, konstelaci třídy, klima ve třídě
- těžištěm specifické primární prevence jsou třídnické hodiny
- další důležitou součástí je práce ve výukových předmětech, které mají významný vztah k prevenci sociálně patologických jevů (výchova k občanství a ke zdraví, informatika, tělesná výchova, prvouka atd.)
- v předmětu informatika pracujeme s pojmem kyberšikana (*etický kodex pro práci žáků i učitelů s informacemi a informačními technologiemi*)
- v dalších předmětech je prevence realizována prostřednictvím průřezových témat podle Školního vzdělávacího programu školy, jako je například výchova demokratického občana, osobnostní a sociální výchova, mediální výchova
- zapojení školy do projektů organizací zabývajících se prevencí SPJ – dle aktuální situace a možností

8.3 Prevence v třídnických hodinách:

- systematická práce se třídou (nutná spolupráce všech učitelů vyučujících ve třídě)
- práce se skupinovou dynamikou třídy (práce se vztahy mezi žáky ve skupině)
- podporovat rozvoj pozitivních vztahů ve třídě (práce s demokracií ve skupině v pozitivním slova smyslu)

8.4 Postup řešení při výskytu šikany:

1. krok – diferenciální diagnostika (zhodnocení, zda se jedná o šikanu, odlišit šikanu od škádlení, odhad závažnosti)
2. krok – vnitřní diagnostika (posouzení šikany – vnitřní mapa šikanování,

určení formy šikany, posouzení síly zakrývajícího systému, nalezení vhodných svědků, individuální rozhovory

3. krok – scénář pro směr léčby

8.4.1 Situace, které zvládne škola samostatně:

- první pomoc pro obyčejnou počáteční šikanu – musí být diferencovaná a cílená, symptomatická léčba, metoda usmíření nebo metoda vnějšího nátlaku (viz níže)
- celková léčba pro řešení prvních dvou stádií šikanování – rámcový třídní program, dlouhodobější práce se vztahy ve třídě

8.4.1.1. Scénář pro obyčejnou počáteční šikanu (Kolář, 2011):

- * odhad závažnosti a stanovení formy šikany
- * rozhovor s informátory a oběťmi
- * nalezení vhodných svědků
- * individuální rozhovory se svědky
- * ochrana oběti
- * předběžná diagnóza a volba typu rozhovorů
 - a) rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory – směřování k metodě usmíření
 - b) rozhovor s agresory - metoda vnějšího nátlaku (výchovní pohovor nebo výchovná komise)
- * realizace vhodné, výše uvedené metody
- * třídní hodina – efekt metody usmíření, nebo oznámení potrestání agresorů
- * rozhovor s rodiči oběti, rozhovor s rodiči agresorů, informovat o udělení kázeňských opatření
- * třídní schůzka
- * práce s celou třídou

8.4.2 Situace, kdy škola potřebuje pomoc zvenku:

- první pomoc pro komplikovanou počáteční šikanu
- první pomoc pro obyčejnou pokročilou šikanu
- první pomoc pro komplikovanou pokročilou šikanu (např. skupinové násilí, tzv. školní lynčování)
- celková léčba pro třetí stadium šikany s běžnou i komplikovanou formou

8.4.2.1 Scénář pro pokročilou šikanu: (krizový scénář, poplachový plán)

(Kolář, 2011)

- * první alarmující kroky (zvládnutí vlastního šoku, bleskový odhad závažnosti, bezprostřední záchrana oběti, zastavení násilí)
- * příprava podmínek pro vyšetřování (zalarmování pedagogů, informování vedení školy, zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi, pokračující pomoc oběti, oznámení policii a navázání kontaktu se specialistou – psychologem..., informace rodičům)
- * vyšetřování (rozhovor s obětí a informátory, nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků, individuální, popř. konfrontační rozhovory se svědky, rozhovor s agresorem, popř. jeho konfrontace s ostatními agresory, ne s obětí)
- * léčba (metoda vnějšího nátlaku, změna sestavení skupiny)

8.4.3 Nápravná opatření:

- výchovná opatření (napomenutí, třídní důtky, důtka ředitele školy)
- snížení známky s chování
- převedení do jiné třídy
- převedení do jiné školy
- doporučení umístit agresora do střediska výchovné péče, diagnostický pobyt, atd...
- ředitel školy podá návrh orgánu soc. právní ochrany k zahájení práce s rodinou
- škola umožní agresorovi individuální výchovný plán

8.5 Spolupráce se specializovanými institucemi:

- v resortu školství – s PPP, SVP, speciálně pedagogickými centry
- v resortu zdravotnictví – s pediatry, odbornými lékaři, psychology, psychiatry
- v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, oddělení soc. prevence
- kontrola ze strany České školní inspekce v případě, kdy projevy šikany nejsou bezodkladně a uspokojivě řešeny ze strany pedagogických pracovníků školy
- v případě šikany, která má charakter trestné činnosti, informujeme Policii ČR

8.6 Webové stránky s tematikou školní šikany a kyberšikany:

Společenství proti šikaně, www.sikana.org

E-nebezpečí pro učitele, www.e-nebezpeci.cz

Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.ncbi.cz

Program primární prevence rizikového chování na internetu, www.e-bezpeci.cz

Internetová aplikace NNTB . Nenech to být www.nntb.cz

8.7 Kontakty:

Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz

Poradna webu Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz

Internet poradna, www.internetporadna.cz

Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu, www.horkalinkaczi.cz

Poradna E-bezpečí - poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na internetu, www.napisnam.cz

9. Seznam příloh

- Příloha 1 - Krizový plán školy
- Příloha 2 - Program poskytování poradenských služeb ŠPC ZŠ Černošice
- Příloha 3 - Desatero komunikace s pacienty s poruchou autistického spektra
Klíč pro komunikaci s osobou s autismem 2x

MPP školy vypracovala: Mgr. Jana Venclíčková, školní metodik prevence

Schválila dne 3. 9. 2021 v Černošicích Mgr. Ludmila Zhoufová, ředitelka školy

Příloha 1

KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY

Krizový plán školy slouží všem pedagogickým i nepedagogickým zaměstnancům školy jako „návod“, jak postupovat při řešení krizových situací a při výskytu některých forem rizikového chování ve škole.

1. Alkohol

Žáci chrání své zdraví i zdraví spolužáků. Prodej nebo podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let je v ČR zakázáno. Zakázáno je rovněž osobám mladším 18 let alkohol nabízet anebo je v konzumaci alkoholu podporovat. **Školní řád zakazuje užívání alkoholu v prostorách školy, v době školního vyučování a v rámci akcí pořádaných školou.** Podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let je trestným činem nebo přestupkem.

Postup při nálezů či konzumaci alkoholu ve škole:

Nález alkoholu ve škole:

1. Pracovník školy (pedagogický i nepedagogický), který nalezne v prostorách školy alkohol, postupuje následovně:
 - Tekutinu nepodrobuje žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
 - O nálezů ihned informuje vedení školy.
 - Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
 - Zpracuje stručný záznam o události.
2. Pracovník školy, který zadrží u některého žáka alkohol, postupuje následovně:
 - Zabavenou tekutinu nepodrobuje žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
 - O nálezů ihned uvědomí vedení školy. O nálezů se sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen (datum, místo a čas nálezů a jméno žáka). Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen. V případě, že žák podepsat odmítá, uvede pedagogický pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupce. Zápis záznamu založí ŠMP do své agendy.
 - Ředitel školy nebo jeho zástupce informuje zákonné zástupce žáka.
3. Žák, který nalezne alkohol ve škole, postupuje následovně:
 - Tekutinu nepodrobuje žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
 - O nálezů ihned uvědomí pedagogický dozor nebo vedení školy. O nálezů se sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, který alkohol nalezl (datum, místo a čas nálezů a jméno žáka). Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen.

V případě, že žák podepsat odmítá, uvede pedagogický pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupce. Zápis záznamu založí ŠMP do své agendy.

Konzumace alkoholu:

1. Je-li žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy v době školního vyučování nebo při akcích pořádaných školou, je nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Alkohol je potřeba žákovi odebrat (za přítomnosti další osoby) a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli žákovi nehrozí nějaké nebezpečí.
4. Je-li žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a na životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a kontaktuje lékaře.
5. Pokud žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyzve škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka odvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Není-li zákonný zástupce žáka k zastížení, pomoc se žádá od orgánu sociálně právní ochrany dětí.
6. Zákonnému zástupci vedení školy ohlásí skutečnost, že žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, že je žák schopen výuky.
7. O události sepiše ŠMP zápis s vyjádřením žáka (odkud a od koho má alkohol). Záznam podepíší: pedagog, žák, svědci. ŠMP si zápis založí.
8. Při opakovaném přistižení škola informuje orgán sociálně právní ochrany dětí.
9. Následuje sankce za porušení zákazu konzumace alkoholu stanoveného školním řádem.
10. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
11. Podobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. v případě, kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

2. Tabákové výrobky

Žáci chrání své zdraví i zdraví spolužáků. Ve vnitřních i vnějších prostorách školy je zakázáno kouřit. Zakaz se týká i elektronických cigaret.

1. Je-li žák přistižen při požívání tabákových výrobků v prostorách školy, v době

školního vyučování nebo při akcích pořádaných školou, je nutné mu v dalším požívání zabránit.

2. Tabákový výrobek je potřeba žákovi odebrat (za přítomnosti další osoby) a zajistit, aby nemohl v požívání pokračovat.
3. Pedagogický pracovník, který přistihl žáka při požívání tabákových výrobků nebo byl o této skutečnosti žákem/y informován, sepiše o události stručný záznam s vyjádřením žáka (odkud a od koho má tabákový výrobek). Záznam podepíše: pedagog, žák, případně svědci (podepisují jako poslední, zůstávají „utajeni“). Záznam se zakládá do agendy ŠMP.
4. Pedagogičtí pracovníci mohou poskytovat žákům, kteří mají s užíváním návykových látek problémy, jakož i jejich zákonným zástupcům, informace o pomáhajících institucích a možnostech řešení situace.
5. Třídní učitel informuje zákonného zástupce nezletilého žáka o porušení zákazu kouření.
6. Pokud se jednání opakuje, případně v závažných případech (s ohledem na věk nebo chování žáka), vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany.
7. Škola může od tohoto orgánu vyžadovat pomoc.
8. Následují sankce za porušení zákazu užívání cigaret a tabákových výrobků, stanovených školním řádem.

3. Omamné a psychotropní látky

1. Ve vnitřních a vnějších prostorách školy je zakázáno užívání OPL, proto při přistižení žáka při konzumaci OPL, je nutné mu v další konzumaci zabránit
2. Návykovou látku musíme zajistit.
3. Školní řád obsahuje ustanovení o zákazu konzumace OPL ve škole a postihy za porušení tohoto zákazu.
4. Pokud žákovi hrozí akutní nebezpečí (vyhodnotí pedagogický pracovník), žák je ohrožen na zdraví a životě, zajistí nezbytnou pomoc a zavolá lékaře.
5. Pokud žák není schopen pokračovat ve vyučování, přivolá se zákonný zástupce žáka, aby si ho vyzvedl, popřípadě se pomoc žádá od orgánu sociálně právní ochrany, pokud zákonný zástupce žáka není k zastížení.
6. O události sepiše metodik prevence zápis, zajistí vyjádření žáka, které si založí.
7. Třídní učitel informuje zákonného zástupce žáka o porušení zákazu konzumace OPL, a vše nahlásí orgánu sociálně právní ochrany dítěte.

8. Následuje sankce za porušení zákazu konzumace OPL stanovený školním řádem – snížená známka z chování.

Postup při nálezu OPL v prostorách školy

- Při nálezu látky, kterou můžeme považovat za OPL, vyrozumíme vedení školy.
- Látku vložíme od obálky, zapečetíme, uschováme v trezoru a zapíšeme datum, čas a místo nálezů.
- Vyrozumíme policii ČR, která provede zajištění látky.

Postup při zadržení OPL u žáka

- Při nálezu látky u žáka, kterou můžeme považovat za OPL, vyrozumíme vedení školy.
- Sepíšeme záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla OPL nalezena, datum, čas místo nálezů a jméno žáka s jeho podpisem. Zápisu a rozhovoru je přítomen ředitel školy, nebo zástupce ředitele školy.
- Vyrozumíme zákonného zástupce žáka a policii ČR, která provede zajištění látky.

4.Šikana učitele

Specifika pro prevenci šikany zaměřené na učitele

- Vedení školy vyjadřuje pedagogům podporu, oceňuje jejich práci, vytváří atmosféru důvěry, podporuje spolupráci v pedagogickém sboru a zastává nekonfliktní způsob řešení problémů.
- Pedagog nastavuje a uplatňuje jasná pravidla ve třídě, na konflikt nebo nerespektování reaguje včas, pracuje s pravidly chování a používá stanovené důsledky jejich nerespektování, vyhýbá se řešení konfliktu a konfrontací ze strany žáka před celou třídou, usměrňuje řešení na individuální konzultaci, vyhýbá se konfrontačnímu tónu.
- Nezpůsobuje ponížení nebo zesměšnění žáka před třídou, při hodnocení žáka zachovává jeho důstojnost.
- Problémy neřeší sám, ale ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm, případně s vedením školy.

Specifika pro řešení šikany

Pro řešení šikany zaměřené na učitele platí doporučení stejné jako u šikany zaměřené na žáka. Dále je důležité respektovat tyto zásady:

- Pedagog by měl vyhledat pomoc ostatních. Škola podpoří své pedagogy při vyhledání pomoci, zajistí pro pedagoga bezpečí a řeší vzniklou situaci se žáky, rodiči a dalšími pedagogy.
- Pedagog se řídí doporučením krizového plánu školy.
- Šikana pedagoga bývá často spojena se šikanou mezi žáky. Škola zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení.
- V případě, že je pedagog nespokojený s řešením situace ze strany vedení školy, může se obrátit na příslušný inspektorát práce.

KRIZOVÝ PLÁN V PŘÍPADĚ OZBROJENÉHO ÚTOKU VE ŠKOLE (STŘELEC)

AMOK – útok tzv. aktivního střelce, je náhlý útok jedince/ů, který za použití zbraní sleduje jediný cíl – usmrtit či zranit co nejvíce osob ve svém okolí. Nejčastějšími útočníky ve školách jsou současní nebo bývalí žáci nebo studenti. Pedagogický sbor byl informován, jaké jsou náznaky výskytu možného útočníka.

Budoucí útočníci se většinou chtějí pochlubit a najít sympatizanty ve svém okolí.

Ve virtuálním prostředí, nejčastěji na internetu, zveřejňují své násilnické názory, fotografie zbraní, své „umělecké“ výtvary, které jsou plné násilí, krve a smrti. Často i pokládají „řečnické“ otázky typu Jaké by to asi bylo, kdybych někoho zabil? apod. Tyto signály bychom neměli zlehčovat, ale raději se se svým podezřením někomu svěřit (rodičům, kamarádům, blízkému učiteli, školnímu psychologovi apod.) – nejde o žalování, může jít o život!!!

Jak zareagovat v případě útoku?

- **UTÍKEJ** – Dostaňte se do bezpečí, utečte z dosahu útočníka (zapomeňte na nácvik evakuace při požáru!!!). Nevracejte se pro věci!
- **SCHOVEJ SE/ZAMKNI SE** – Když nemůžete utéct, schovejte se do nějaké místnosti a v té se uzamkněte a zabarikádujte (když nemáte klíč, můžete udělat barikádu ze stolů, židlí a skříní; na stůl, který přisunete až ke dveřím, můžete naskládat učebnice tak, aby zabránily stlačení kliky). Zatáhněte žaluzie, lehněte si na zem, abyste byli co nejméně zranitelní případnou střelbou skrz dveře. Buďte co nejvíce potichu, pokuste se všechny zklidnit, ztlumte mobilní telefony.
Nikomu neotvírejte, s nikým nemluvte přes dveře (útočník se může vydávat za zraněného kamaráda, záchranáře apod.), útočníka neprovokujte a nesnažte se být za hrdinu.
- **VARUJ** – Pokud můžete, oznamte na tísňovou linku, kde jste a co se tam děje.
- **BRAŇ SE** – V případě, že jste učinili všechny výše popsané kroky a útočník se k vám i přesto dostal, udělejte vše pro vaši ochranu.

Příloha 2

PROGRAM POSKYTOVÁNÍ PORADENSKÝCH SLUŽEB ŠKOLNÍHO PORADENSKÉHO PRACOVISTĚ PŘI ZÁKLADNÍ ŠKOLE ČERNOŠICE

(součást MPP)

Škola poskytuje standardní služby ve smyslu znění vyhlášky č. 72/2005 Sb. v aktuální verzi podle vyhlášky č. 197/2016 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních.

Cíle programu školního poradenského pracoviště

- poskytování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a péče o žáky nadané a mimořádně nadané;
- sledování a vyhodnocování účinnosti zvolených podpůrných opatření (plány pedagogické podpory, individuální vzdělávací plány);
- pracovat se všemi subjekty školy a vytvořit tak širokou základnu primární prevence školní neúspěšnosti a rizikového chování;
- sledovat účinnost preventivních programů, vytvořit zázemí pro jejich vytváření a realizaci;
- vybudovat příznivé sociální klima pro integraci kulturních odlišností a přijímání sociálních odlišností ve škole;
- posílit průběžnou a dlouhodobou péči o žáky ohrožené školní neúspěšností a vytvořit předpoklady pro její snižování;
- prohloubit včasnou intervenci při aktuálních problémech u jednotlivých žáků a třídních kolektivů;
- poskytovat metodickou podporu učitelům při aplikaci psychologických a speciálně pedagogických aspektů ve vzdělávací činnosti školy;
- prohloubit a zlepšit vzájemnou spolupráci a komunikaci školy a zákonných zástupců žáků;
- spolupracovat se školskými poradenskými zařízeními a úřadem práce;
- zajistit vzdělávací, informační a poradenské aspekty kariérového poradenství s ohledem na další vzdělávání a následné profesní uplatnění;

Standardní činnosti školního poradenského pracoviště

Standardní činnosti poradenských pracovníků školy zahrnují služby, které jsou poskytovány žákům, jejich zákonným zástupcům i pedagogickým pracovníkům:

- úvodní poradenská konzultace dítěti, které pracovníka ŠPP samo vyhledá;
- poskytnutí krizové intervence dítěti, které se ocitne v psychicky mimořádně náročné situaci;
- spolupráce s učiteli při vyhledávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných a mimořádně nadaných, screeningová šetření školní neúspěšnosti, specifických poruch učení a chování;
- stanovení podpůrných opatření prvního stupně v plánech pedagogické podpory pro vytypované žáky;
- evidence zpráv z poradenských a lékařských zařízení;

- práce s třídními kolektivy;
- anonymní anketní šetření a průzkumy a konzultování zjištěných údajů s vedením školy, popř. s dalšími pedagogickými pracovníky;
- opatření k posílení pozitivního klimatu ve škole;
- preventivní programy pro žáky;

Podmínkou pro poskytnutí školní poradenské služby nezletilému žákovi je informovaný souhlas jeho zákonných zástupců. Souhlasu zákonného zástupce není třeba, když je ohroženo duševní nebo tělesné zdraví žáka nebo osob v jeho okolí a v případech soudního nařízení.

Pracovníci školního poradenského pracoviště

Popis a vymezení rozsahu činnosti pracovníků ŠPC určuje vyhláška č. 197/2016 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních (příloha č.3 k této vyhlášce).

Poradenští pracovníci školy:

PhDr. Alena Obeidová – školní psycholog

Mgr. Iveta Radová – speciální pedagog

PaedDr. Jaroslava Weiserová – speciální pedagog

Mgr. Eva Zárubová – speciální pedagog

Mgr. Jiřina Tafatová – výchovná poradkyně pro žáky se SPUCH

Mgr. Romana Tymlová – výchovná poradkyně pro kariérové poradenství

Mgr. Jana Venclíčková – školní metodik prevence

Další pracovníci, podílející se na poradenských službách: třídní učitelé, koordinátor ŠVP – úprava učiva pro nadané žáky či žáky se speciálními vzdělávacími potřebami s ohledem na stupeň podpůrných opatření, učitelé vzdělávací oblasti Výchova k volbě povolání, vyučovacího předmětu Výchova ke zdraví a Výchova k občanství.

Práce s informacemi

Informace a data o žácích a jejich zákonných zástupcích, se kterými pracovníci ŠPP v rámci své poradenské činnosti pracují, jsou ochraňovány v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 3.9.2021

Vypracovala: Mgr. Jana Venclíčková, metodik prevence

Příloha 3

DESATERO KOMUNIKACE S PACIENTY S PORUCHOU AUTISTICKÉHO SPEKTRA

1. Autismus není patrný na první pohled, pozná se až podle nestandardního chování pacienta, které je potřeba tolerovat. Ačkoli se může na první pohled zdát, že je pacient rozmazlený, zlobivý či vzpurný, ve skutečnosti má jen nepřekonatelný strach z neznámého prostředí a z nové situace.
2. Důležitá je spolupráce s tlumočником, který pacienta s autismem vždy doprovází. Právě ten zná všechny důležité informace o konkrétním pacientovi, proto je dobré jeho rady a doporučení vhodného jednání s pacientem respektovat.
3. Jednoduchá uklidňující sdělení v krátkých větách jsou tou nejlepší formou slovní komunikace.
4. Je běžné, že pacienti s autismem jsou smyslově přecitlivělí. Proto je třeba se připravit na zvýšenou citlivost na zvuky, tóny, světlo, pachy či dotek neznámé osoby.
5. Při lékařském vyšetření je vhodné objednat pacienta na konkrétní čas. Nejlepší je zvát pacienta s PAS na úplném začátku či konci ordinačních hodin, kdy je v čekárně jen minimum lidí a vždy ho brát přednostně před ostatními pacienty.
6. Je třeba tolerovat pacientův odmítavý přístup k lékařskému vyšetření. Snaha zlomit tento negativismus není vhodná a většinou situaci jen zhorší.
7. Při všech vyšetřeních a úkonech je nezbytná přítomnost doprovodu. Ten je v dané situaci jeho jedinou jistotou, oporou i tlumočником s okolím.
8. K úspěšnému lékařskému ošetření není vždy potřeba narkóza. Je dobré zvážit, zda k použití tlumících prostředků neexistuje jednodušší a méně radikální alternativa.
9. Je vhodné zvážit, zda jsou všechna vyšetření nezbytně nutná. Na některých tradičních lékařských postupech není potřeba vždy trvat.
10. Hospitalizace pacienta by také měla být důkladně zvážena. Pokud je nezbytná, je velice vhodné absolvovat pobyt v nemocnici s rodičem či jinou blízkou osobou, na kterou je pacient vázán. Je to dobré nejen pro pacienta, ale i pro ošetřující personál.

KLÍČ pro komunikaci s osobou s autismem

Krátká verze

Jak se chovat k osobám s autismem, když se ocitnou v potížích a podlehnou panice? Jak těmto situacím předcházet?

1. Jednej předvídatelně

Vyvarujte se situací, kdy se například – byť s těmi nejlepšími úmysly – dotknete ramene člověka s autismem, aniž by předem viděl, že se tak chystáte učinit.

2. Plánuj

Rozhodně se vyplatí, když předem popíšete, co se bude dít. Člověku s autismem to velmi pomůže v orientaci a snáze přečká i nepříjemný rozhovor.

3. Nekřič

Nikdy na člověka s autismem nekřičte ani nezvyšujte hlas, může to zablokovat komunikaci či vyvolat autistickou krizi. Mnoho lidí s autismem má mnohem citlivější sluch, než si dokážete představit.

4. Ptej se jasně

Formulujte otázky jednoduše a jasně, nejlépe aby bylo možno odpovídat ANO/NE, nepoužívejte příklady a nežertujte. Neklad'te více otázek najednou.

5. Mluv jednoduše

Nepokoušejte se oslnit člověka s autismem svou slovní zásobou. Je lepší mluvit pomalu a spíše v kratších větách a předat sdělení srozumitelně a bez odbíhání. Vyvarujte se řečnických otázek.

6. Bud' trpělivý

Pokud člověk s autismem nereaguje na vyřčené, nemusí to znamenat, že odpovědět nechce. Pokud se dlouze rozmýšlí, nepobízejte ho, ale přeformulujte otázku.

7. Rozumět a vědět

Pokud rozumí a přesto se nevyjadřuje, pak je možné, že si v panice nedokáže rozmyslet odpověď. Nebojte se bez afektu zopakovat otázku – pomůžete mu tak se na odpověď soustředit.

8. Jaký je den?

Člověk v autistické krizi může mít zhoršenou orientaci v čase a prostoru – pomozte mu popsáním, co se dělo, děje a dít bude. Pokud váhá při chůzi, tak ho doprovod'te, přestože zná cestu.

9. Omezuj pohled do očí

Každý pohled do očí a zejména navázání očního kontaktu může vyvolat v člověku s autismem nejistotu nebo i paniku.

10. Dej najevo pochopení

Rozhodně neproděláte, když vyjádříte účast. Vyvarujte se ale frází, místo „To přejde“ řekněte raději „Chci vám pomoci“ – bude to srozumitelné a povede to k ujištění, že na to není sám.

„Pamatuj, že tvá slova jsou činem.“ (Antoine de Saint-Exupéry)

Klíč pro komunikaci s osobou s autismem (delší verze)

Toto stručné vodítko si neklade žádné nároky na úplnost ani na univerzálnost. Bez ohledu na to, že se vyplatí dodržovat určitá obecná pravidla, jsou lidé s autismem charakterově stejně pestří jako kdokoli jiný a nikdy nebude existovat žádný soubor pravidel, uplatnitelný na všechny bez rozdílu.

Osoby s autismem a především s Aspergerovým syndromem lze do jisté míry rozlišovat podle toho, jak reagují na situaci, kdy se stanou neobratní v pro ně nesrozumitelných společenských situacích: zatímco aktivní subtyp se spíše začne projevovat a vyjadřovat emotivně a někdy až provokativně, aby svou neobratnost skryl za toto jednání, pasivní subtyp spíše přeruší jakoukoli komunikaci a projevy omezí spíše na pláč nebo odmítání dalšího kontaktu. Oba subtypy mají někdy tendenci se v takové situaci uchýlovat ke stimulacím (kývání, hraní si s prsty, stereotypní pohyby), tyto stimuly doporučujeme ignorovat – člověku s autismem pomáhají udržet si psychickou rovnováhu.

Následující body se týkají situací, kdy se lidé s autismem ocitnou v potížích a podlehnou panice – potom je obzvláště důležité pamatovat na zdánlivé drobnosti, které mohou rozhodnout mezi úspěšným zvládnutím či totálním selháním na obou stranách... Neberte tedy prosím tato pravidla jako univerzální klíč, vezte však, že osvojíte-li si tato pravidla pro chvíli nouze, velmi vám pomohou i v běžných životních situacích, kdy se dostáváte s lidmi s autismem do styku.

- 1) JEDNEJ PŘEDVÍDATELNĚ.** Vyvarujte se situací, kdy se například – byť s těmi nejlepšími úmysly – dotknete paže, ramene či dokonce hlavy člověka s autismem, aniž by předem viděl, že se tak chystáte učinit. Mnozí z nich jsou velmi citliví na hmatové podněty, a když je takový člověk v úzkých, velmi ho to vyleká.
- 2) PLÁNUJ.** Rozhodně se vyplatí, když předem popíšete, co se bude dít (například „Teď si promluvíme o tom, co se vám přihodilo a potom si půjdete odpočinout.“). Člověku s autismem to velmi pomůže v orientaci a snáze přečká i nepříjemný rozhovor.
- 3) NEKŘIČ.** Nikdy na člověka s autismem nekřičte ani nezvyšujte hlas, to bude mít za následek jen to, že se tím zablokuje další komunikace a dokonce ho to může uvrhnout do autistické krize (dekompenzace a ztráta orientace) – během ní komunikace nemůže pokračovat. Může vadit i silnější hlas, protože mnoho lidí s autismem má mnohem citlivější sluch, než si dokážete představit; někdy proto také pomůže, když mluvíte úmyslně potichu.
- 4) PTEJ SE JASNĚ.** Snažte se formulovat otázky tak, aby byly jednoznačné a spíše uzavřeného typu (umožňující jen jednu ze dvou odpovědí, například ANO/NE). Otázka „Jak jste na tom?“ je nesrozumitelná, protože se může teoreticky týkat mnoha různých témat, zatímco otázka „Máte nějaký problém?“ nebo „Bolí vás něco?“ je jasná a srozumitelná otázka uzavřeného typu. Nečekejte ale jako odpověď vyprávění životního příběhu – čekejte jen „Ano“ nebo „Ne“. Pečlivě se vyvarujte kladení několika otázek najednou, protože zatímco vy budete registrovat většinou jen svou poslední otázku, člověk s autismem vám – byť jednoslovně – zodpoví všechny v pořadí, v jakém jste je položili, vy však budete obtížně odpovědi k otázkám přiřazovat.

- 4) **MLUV JEDNODUŠE.** Nepokoušejte se oslnit člověka s autismem svou slovní zásobou a znalostí cizích slov; jednak je možné, že jich bude znát podstatně více než vy, a jednak ve chvíli, kdy se ocitl v tísní, může být pro něj velmi náročné se soustředit na to, co někdo jiný říká. Proto je lepší mluvit pomalu a spíše v kratších větách, než v květnatých souvětích a předat sdělení srozumitelně a bez odbíhání od tématu. Vyvarujte se řečnických otázek („Co si myslíš, že děláš?“ a nedivte se, pokud na ně bude odpovídat – nejde o provokaci, jen se snaží být přesný), příměrů („Koukáš jako sůva z nudlí“ a nedivte se, pokud začne popisovat odlišnosti – nejde o provokaci, jen se snaží být přesný) a nadsázky, ironie či sarkasmu („To se ti tedy povedlo“ a nedivte se, pokud reaguje vlastním prohlášením – nejde o provokaci, jen se snaží být přesný).
- 5) **BUĎ TRPĚLIVÝ.** Pokud člověk s autismem neodpovídá na otázku nebo nereaguje na vyřčené, nemusí to znamenat, že odpovědět nechce. Pokud se dlouze rozmýšlí, pak uvažujte o pravidlech 4) a 5). Pokud nerozumí, nemusí být v tu chvíli schopen to sdělit, ale na uzavřenou otázku „Rozuměl/a jste mi?“ odpoví. Jestliže člověku s autismem odpověď chvíli trvá (viz pravidlo 5), rozhodně nepomůže ho pobízet a upomínat – to je naopak jeden z nejjistějších způsobů, jak komunikaci zpomalit.
- 6) **ROZUMĚT A VĚDĚT.** Pokud rozumí a přesto se nevyjadřuje, pak je velmi pravděpodobné, že si prostě v panice nedokáže rozmyslet odpověď. Zvenčí to není vidět, ale v panice či v autistické krizi často na jeho mysl útočí stovky obrazů, myšlenek, slov a vjemů každou vteřinu a v tu chvíli je velmi obtížné poslouchat druhé a soustředit se na vlastní myšlení. Nebojte se například zopakovat otázku, přestože byla srozumitelná – člověku s autismem to pomůže se soustředit na její smysl i na vlastní následné myšlenky. Určitě neuškodí pokusit se změnit formulaci – možná reakci zbrzdila jen nějaká asociace pro tazatele nečekaná, ale pro člověka s autismem logická.
- 7) **JAKÝ JE DEN?** Člověk s autismem, procházející autistickou krizí, může přechodně ztratit přístup ke krátkodobé a střednědobé paměti. Tento stav trvá nejvýše desítky minut a velmi pomáhá popsat, co se vše stalo například za poslední hodiny nebo dny. Zároveň může mít tento člověk s autismem výrazně zhoršenou orientaci v prostoru – pokud s ním potřebujete někam dojít a vidíte, že váhá a tápe, tak ho buď ved'te, nebo mu popisujte cestu, přestože jí jinak dobře zná.
- 8) **OMEZUJ POHLED DO OČÍ.** Toto pravidlo sice radí přesný opak toho, co doporučují mnohé knihy, ale pokud se chcete s lidmi s autismem domluvit, dodržujte ho. Každý pohled do očí a zejména navázání vytrvalého očního kontaktu může vyvolat v člověku s autismem nejistotu nebo i paniku, což může komunikaci na nějakou dobu zbrzdit nebo zcela přerušit.
- 10) **DEJ NAJEVO POCHOPENÍ.** Dokonce i tehdy, kdy vám nejsou motivy člověka s autismem jasné, rozhodně neproděláte, když vyjádříte alespoň účast. Vyvarujte se však frází, protože když řeknete „Já vám rozumím“ a onen člověk je si vědom toho, že tomu tak není, klidně to i popře, protože obecné vyjádření účasti je sociální funkce a té nemusí rozumět. Ale když řeknete například „Chci vám pomoci“, je to pravda a je to jasné. Pro vás to bude téměř totožné, pro onoho člověka nikoli.
- Lidé s autismem jsou často citliví a osamělí, přes svá omezení dovedou některé věci lépe než ostatní, proto vás vyzýváme: neberte jim důstojnost a věnujte jim pozornost, už tím pro ně vykonáte mnoho.